

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 9CoSr/1/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1115208901
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 09. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ladislav Mejstřík
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2020:1115208901.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ladislava Mejstříka a členov senátu JUDr. Jána Burika a JUDr. Jozefa Turzu, v právnej veci žalobcu: Q. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. R. J., R. J. XXX, proti žalovanému: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom Bratislava, Pribinova 25, IČO: 35 807 598, o zrušenie rozhodcovského rozsudku, neplatnosť úverovej zmluvy a ochranu práv spotrebiteľa, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Čadca č.k. 9Csr/1/2016-223 zo dňa 29.10.2019, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu **p o t v r d z u j e**.

Žalobca **m á** voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Čadca zrušil rozhodcovský rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu sp. zn. SR 00484/13 vydaný dňa 26.11.2013 rozhodcom JUDr. Miroslavom Ráčzom. Súd tiež určil, že rozhodcovská doložka zo dňa 16.04.2012 ako súčasť zmluvy č. 508501509 zo dňa 16.04.2012 uzatvorená medzi žalobcom a žalovaným je neprijateľná. Taktiež zmluva o úvere č. 508501509 zo dňa 16.04.2012 uzatvorená medzi žalobcom a žalovaným je neplatná. O trovách konania rozhodol tak, že žalobca má voči žalovanému nárok na náhradu trov v rozsahu 100 %. Svoje rozhodnutie zdôvodnil s poukazom na ustanovenia Občianskeho zákonníka § 39, § 52 až § 54, ustanovenia zákona č. 129/2010 Z. z. a zákona č. 335/2014 Z. z. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP. V odôvodnení rozsudku uviedol, že medzi účastníkmi nebolo sporné uzatvorenie zmluvy o úvere zo dňa 16.04.2012. Súd prvej inštancie však túto zmluvu na rozdiel od žalovaného posúdil ako zmluvu spotrebiteľskú, najmä z dôvodov, že sa jedná o formulárovú zmluvu vopred pripravenú žalovaným, do ktorej žalobca nemal možnosť žiadnym spôsobom zasiahnuť a meniť jej obsah. Žalovaný konal v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti, avšak žalobca je v zmluve identifikovaný v jednej časti menom a priezviskom, identifikačným číslom, miestom podnikania a v ďalšej časti aj svojím rodným číslom a číslom občianskeho preukazu. Podpísaný je ako fyzická osoba bez ďalších doplňujúcich údajov, z ktorých by bolo možné bez pochybností vyvodiť, že zmluvu uzatvára a podpisuje ako fyzická osoba podnikateľ. Žalobca poskytnutie úveru na podnikateľské účely poprel. Uviedol, že pracoval ako vodič a žiadnu pracovnú činnosť, ktorá by si vyžadovala finančné prostriedky formou úveru, nevykonával. Súd ďalej skonštatoval, že vyhovel aj návrhu žalobcu na vyslovenie absolútnej neplatnosti predmetnej zmluvy zo dňa 16.04.2012. Predmetom zmluvy bol úver vo výške 1.400,00 Eur, ktorý však mal byť zvýšený o poplatok vo výške 1.348,00 Eur. Uvedené dojednanie odplaty vyhodnotil súd ako neprijateľnú zmluvnú podmienku. Toto je nejednoznačné, neurčité, nie je zjavné, odmenu za aké konkrétne plnenia žalovaného žalobcovi v sebe uvedená suma odplaty zahŕňa, aké konkrétne plnenia za túto odplatu žalovaný poskytol. Suma odplaty zároveň predstavuje navýšenie úveru o 96,29 %, čo je podľa názoru súdu v hrubom rozpore s dobrými mravmi, a preto potom takéto dojednanie v zmysle

§ 39 Občianskeho zákonníka je absolútne neplatné (obdobne aj v zmysle § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka). Ako neprijateľnú zmluvnú podmienku vyhodnotil aj dohodu o vyplnení zmenky obsiahnutú v článku 12 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru, keďže spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach oboch účastníkov spotrebiteľského vzťahu v neprospech žalobcu ako spotrebiteľa, a tým neplatnosť v zmysle § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka. Dohoda o vyplnení zmenky nebola dojednaná individuálne, splyva s ostatnými zmluvnými podmienkami, ktoré boli vopred predformulované a žalobca ako spotrebiteľ nemal možnosť uvedené zmluvné dojednanie ovplyvniť, iba ho prijať alebo odmietnuť zmluvu ako celok. Ďalej žalobca ako spotrebiteľ nemohol ovplyvniť výšku zmenkovej sumy, dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy, ktoré do zmeny jednostranne dopísal veriteľ. Zmluva tiež neobsahuje údaj o výške RPMN ako podstatnej obsahovej náležitosti zmluvy v zmysle § 9 ods. 2 písm. j/ zákona č. 129/2010 Z. z. Za uvedeného stavu, kedy sa vady zmluvy o úvere dotýkajú esenciálnych náležitostí zmluvy týkajúcich sa príslušenstva pohľadávky, neplatného dojednania o odplate, dojednania o vypĺňacom práve zmenky, berúc so zreteľom na § 41 Občianskeho zákonníka do úvahy povahu právneho úkonu, obsah právneho úkonu, ktorý zakladá hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, súd preto uvedenú zmluvu o úvere vyhodnotil ako absolútne neplatnú v súlade s § 39 Občianskeho zákonníka. Súd sa zaoberal aj uplatneným nárokom na určenie neplatnosti rozhodcovskej doložky obsiahnutej v zmluve zo dňa 16.04.2012, pričom dospel k záveru, že Stály rozhodcovský súd odvodil svoju právomoc na vydanie rozhodcovského rozsudku od tejto rozhodcovskej zmluvy, avšak súd prvej inštancie rozhodcovskú zmluvu vyhodnotil ako formulárovú, vopred predpripravenú žalovaným, do ktorej žalobca nemal možnosť žiadnym spôsobom zasiahnuť. Z ustanovení uvedenej zmluvy nevyplýva reálna možnosť žalobcu do tejto zasiahnuť a jej obsah ovplyvniť alebo upraviť. Súd rozhodcovskú doložku vyhodnotil ako zmluvnú podmienku, ktorá nebola individuálne dojednaná. Neplatná rozhodcovská doložka tak nemohla založiť právomoc rozhodcovského súdu vo veci konať a rozhodnúť. Táto skutočnosť sama o sebe bola dôvodom pre zrušenie rozhodcovského rozsudku, pričom okresný súd poukázal aj na ďalšie vady a nedostatky, ktorými rozhodcovský rozsudok trpí, bližšie sa však s nimi už nezaoberal. O trovách konania rozhodol súd v súlade s princípom úspešnosti strán v konaní a keďže žalobca bol úspešný v celom rozsahu, priznal mu 100 %-nú náhradu trov.

2. Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie žalovaný. Podľa jeho názoru súd mal vzniknutý vzťah posudzovať ako obchodno-právny a nie ako spotrebiteľský, nakoľko ide o zmluvný záväzok medzi dvoma podnikateľskými subjektmi. Jednotlivé ustanovenia zmluvy sa tak mali posudzovať podľa Obchodného zákonníka a nie v zmysle Zákona o spotrebiteľských úveroch. Žalobca vstúpil do právneho vzťahu so žalovaným na základe vyhlásenia, že poskytnuté peňažné prostriedky použije na výkon podnikania, a teda nie na svoju súkromnú potrebu. Takéto vyhlásenie žalobca vlastnoručne podpísal, dôkazné bremeno v tomto smere potom zaťažuje žalobcu a ten relevantným dôkazmi nepreukázal spotrebiteľský charakter poskytnutého úveru. Žalovaný sa zároveň domnieva, že ide o naplnenie článku 5 CSP, teda o zjavné zneužitie práva, ktoré nepožíva právnu ochranu. Dokazovať je povinný každý, kto v spore niečo tvrdí. Nedodržanie dôkaznej povinnosti a následné neunesenie dôkazného bremena vedie v prípade žalobcu k procesnej pasivite, ktorá je sankcionovaná stratou sporu. Tvrdenia žalobcu nie sú ničím podložené, a teda žalobca spotrebiteľský charakter úverovej zmluvy riadne neodôvodnil a nepodložil relevantnými dôkazmi. Dôležité teda je, na aký účel bol úver poskytnutý, nie na aký účel žalobca finančné prostriedky naozaj použil. Odvolateľ poukázal na viaceré rozhodnutia súdov, napr. rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 14Co/975/2015, rozsudok Okresného súdu Bratislava V sp. zn. 10Csr/2/2016, resp. rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 7Co/208/2013. Z uvedených dôvodov žiadal, aby odvolací súd rozsudok okresného súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

3. K podanému odvolaniu sa vyjadril žalobca, ktorý uviedol, že súd prvej inštancie v odôvodnení rozhodnutia zrozumiteľným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré žalobe vyhovel, rozhodnutie nemožno považovať za svojvoľné, zjavne neodôvodnené, resp. ústavne nekonformné, pretože súd prvej inštancie sa pri výklade a aplikácii zákonných predpisov neodchýlil od znenia príslušných ustanovení a nepoprel ich účel a význam. Správne bol zistený skutkový stav, vyhodnotených jednotlivých dôkazov, ako aj správne vec bola právne posúdená. Odvolanie tak považoval žalobca za nedôvodné a žiadal, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie ako zákonné a vecne správne v celom rozsahu potvrdil.

4. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP), preskúmal vec v intenciách ust. § 379 až § 381 CSP a postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 385 CSP napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

5. Pri preskúmaní napadnutého rozsudku odvolací súd vychádzal z rozsahu odvolania, zo spisového materiálu a zo skutkového stavu tak, ako ho zistil súd prvej inštancie. Je nepochybné, ako vyplynulo z podanej žaloby, že medzi stranami sporu došlo k uzatvoreniu zmluvy, na základe ktorej žalovaný poskytol žalobcovi sumu 1.400,00 Eur, pričom žalobca sa zaviazal zaplatiť sumu 2.748,00 Eur, resp. v prípade porušenia podmienok v zmysle vystavenej zmenky sumu 3.152,15 Eur s úrokom z omeškania denne vo výške 0,25 %. Žalobca v tomto prípade poukazoval na skutočnosť, že zmluvu je potrebné posúdiť ako spotrebiteľskú, nakoľko finančné prostriedky mu boli poskytnuté ako fyzickej osobe a neboli použité na podnikanie. V čase uzatvorenia zmluvy pracoval ako vodič a nevykonával podnikateľskú činnosť. Žalovaný naopak žiadal, aby súd prvej inštancie zmluvu posúdil ako úver poskytnutý v zmysle Obchodného zákonníka medzi dvoma podnikateľskými subjektmi. Na jednotlivé ustanovenia zmluvy by sa tak nevzťahovali ustanovenia Občianskeho zákonníka, resp. Zákona o spotrebiteľských úveroch. Z vykonaných dôkazov vyplynulo, že uzatvorená bola aj rozhodcovská zmluva z toho istého dňa ako súčasť zmluvy o úvere. Táto zmluva ako rozhodcovská doložka bola vzhľadom na jej obsah posúdená ako neprijateľná. Primárne bolo predmetom sporu zrušiť rozhodcovský rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu vydaný dňa 26.11.2013, ktorý svoju právomoc odvodil od rozhodcovskej doložky uzatvorenej spolu so zmluvou o úvere. Je nepochybné, že rozhodcovská zmluva bola uzatvorená vo formulárovej podobe, v celom rozsahu bol formulár vypracovaný dodávateľom a spotrebiteľ nemal reálnu možnosť ovplyvniť obsah tejto zmluvy. Rozhodcovská zmluva uzatvorená so spotrebiteľom, ak má byť akceptovaná ako prejav zmluvnej autonómie, musí byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Táto pritom vyžaduje informácie o možnosti voľby medzi viacerými riešeniami a o tom, čo tá-ktorá voľba konkrétne znamená. V tejto veci „poučenie“ žalovaného, ako dôsledok uzatvorenia rozhodcovskej zmluvy, t. j. že zakladá možnosť riešenia sporov zo zmluvy o úvere v rozhodcovskom alebo súdnom konaní a výber jednej z alternatívy riešenia sporu spočíva na žalobcovi, je len vyjadrením samotnej podstaty rozhodcovskej zmluvy, nie je ho však možné považovať za kvalifikované vysvetlenie vážnych dôsledkov rozhodcovského konania. Na predkladanie rozhodcovských zmlúv - formulárov spotrebiteľom za stavu, keď nepoznajú pravidlá arbitráže (podstatu rozhodcovskej zmluvy) a prirodzene nevenujú dostatočnú pozornosť predloženému formuláru, sa (minimálne) javí ako zneužívanie údajného individuálneho dojednanie. Na tom nič nemení technika predkladania, resp. vyhotovenie štandardnej rozhodcovskej zmluvy na samostatnom liste, ako je tomu v tejto konkrétnej veci. Arbitráž predstavuje inštitút typický pre „rovnocenné“ subjekty, v ktorých vzťahoch nieť priestoru pre tak výraznú deformáciu v podobe jednostranného rozhodovania, ako je tomu u spotrebiteľských vzťahov, kde vopred určené rozhodcovské súdy len formálne vydávajú exekučné tituly pre nebankové subjekty bez ohľadu na existenciu a posúdenie akýchkoľvek neprijateľných zmluvných podmienok. Tomuto nasvedčuje i legislatívny vývoj, keď zákonodarca prostredníctvom ustanovenia § 53 ods. 4 písm. r/ Občianskeho zákonníka úplne vylúčil možnosť existencie rozhodcovskej doložky v spotrebiteľských právnych vzťahoch. Podľa názoru odvolacieho súdu okresný súd tak správne dospel k záveru, že predmetný vzťah medzi účastníkmi sporu je spotrebiteľský, následne správne vyvodil neexistenciu právomoci rozhodcovského súdu na vydanie rozsudku, a preto tento rozsudok zrušil. Tiež určil, že rozhodcovská doložka zo dňa 16.04.2012 ako súčasť zmluvy o úvere je neprijateľná, pričom následne skúmal aj samotnú zmluvu a dospel k záveru, že pre jednotlivé ustanovenia, ktorá sú nejednoznačné, resp. v rozpore s dobrými mravmi, je celá zmluva neplatná.

6. Na základe takto zistených skutočností je možné konštatovať, že súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti potrebné pre posúdenie veci, vykonal dokazovanie, ktoré vyhodnotil v súlade s ust. § 195 CSP a dospel k skutkovým a právnym záverom, s ktorými sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožnil a na ktoré v zmysle ust. § 387 ods. 2 CSP poukazuje. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia riadnym spôsobom uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal stanoviská procesných strán, výsledky vykonaného dokazovania a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávany prípad a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Tieto zároveň primeraným a dostatočným spôsobom v súlade s § 220 CSP zdôvodnil. Odvolací súd preto na závery súdu prvej inštancie v zmysle § 387 ods. 2 CSP poukazuje a s týmito sa stotožňuje.

7. Pokiaľ teda v odvolaní žalovaný uviedol, že uzatvorenie a obsah zmluvy o úvere a rozhodcovskej zmluvy je potrebné posudzovať ako vzťah nie spotrebiteľský, ale vzniknutý medzi dvoma

podnikateľskými subjektmi, poukazujúc pritom len na vyplnenie predtlačeneho formulára, kde dlžník je prezentovaný jednak ako podnikateľ (s prideleným IČO-m), ale aj ako fyzická osoba označená rodným číslom a číslom občianskeho preukazu bez konkrétnejších údajov o podnikaní, resp. dôvodu a účelu poskytnutia úveru, dospel aj odvolací súd k záveru, že v tomto prípade súd prvej inštancie správne vyhodnotil uvedený vzťah ako spotrebiteľský. Túto otázku však už riešil súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí a keďže odvolateľom neboli uvedené žiadne iné skutočnosti, ktoré by boli spôsobilé inak vyhodnotiť skutkový alebo právny stav odvolacím súdom, tento rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil.

8. O trovách odvolacieho konania rozhodol súd s poukazom na ust. § 396 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP a žalobcovi, ktorý bol úspešný v odvolacom konaní, priznal náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu. O výške náhrady trov rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 CSP).

9. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Žiline pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie **n i e j e** prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote 2 mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).